

REDESCOPERIREA CUVÂNTULUI ȘI COMUNICĂRII ÎN HRISTOS

Pr. drd. Sorin Marinescu

Într-o lume în care se vedește tot mai pregnant eșecul umanității de a edifica un paradis terestru exclusiv prin mijloace științifice, ignorându-se prezența lui Dumnezeu în creație¹, se fac tot mai mult simțite efectele dezastruoase ale unei crize spirituale determinate de absența unei comunicări reale interumane deși, paradoxal, în noua eră a mondializării se aude din ce în ce mai des sloganul „comunică, deci există“. O încercare de soluționare a acestei crize existențiale se regăsește în tendința de a substitui unor autentice relații interpersonale, surrogate de tipul telefonului mobil, faxului sau calculatorului, instrumente deja uzuale pentru omul contemporan, care ajunge să nu mai sesizeze pericolul modificării până la denaturare a acestor relații. Sentimentele sunt comutate de la persoană la proiecția virtuală a acesteia, se preferă compania impersonală a ecranului T.V. sau a monitorului. Virtuțile comunicării umane, datorită căreia până la urmă progresul și cunoașterea s-au răspândit în întreaga lume, riscă astfel să se transforme în opusul lor, într-o neliniștitoare formă de izolare, desocializare, închidere egoistă în sine. În paralel, se constată o alterare a vehiculului adevărat al comunicării, care este cuvântul, prin golirea lui de orice sens sacru și transformarea treptată într-o marfă numită „informație“, mult-căutată astăzi de către cei care, în perspectiva globalizării și economiei de piață, văd în „patrie“ sau „țară“ doar o „piață de desfacere“, în „popoare“ sau „națiuni“ doar „grupuri de consumatori“. Astfel, cuvântul, devenit marfă vândută și difuzată după legile pieței, ajunge cel mult purtător de informații cu scop predominant publicitar, aducându-se în prim-plan divertismentul, superficialul, derizoriul. Situația

---

1. Pr. prof. dr. Dumitru Gh. Popescu, *Teologie și cultură*, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 1993, p. 103.

2. Mihai Dinu, *Comunicarea*, Editura Științifică, București, 1997, p. 8.

este cu atât mai gravă, cu cât cei mai mulți oameni capitulează, intimidați de discursuri moderniste și tehniciste, acceptând să se adapteze la această nouă lume, prezentată ca inevitabilă; iar neopunându-se, devin pasivi, inerți și până la urmă complici.

Constatând pervertirea treptată a conceptului de comunicare umană, oamenii de știință contemporani încearcă în paralel o definiție cât mai exactă a acestui concept, dar încercările lor eșuează de cele mai multe ori în confuzii și controverse. Se ajunge la zeci și sute de formulări, în funcție de fiecare ramură de știință, efectul ultim nefiind altul decât multiplicarea, divizarea treptată până la pierderea consistenței conceptului de comunicare². În această conjunctură, o soluție, un punct de plecare în rezolvarea unei probleme deosebit de grave pentru omul actual, poate fi un demers de natură etimologică ce ar elibera sensul de bază al cuvântului de „notele conjuncturale, efemere, adăugate de un context istoric sau altul”³. Astfel, dacă la început latinescul „communicare” însemna doar punerea în comun a unor lucruri, indiferent de ce natură, în lumea creștină a primelor veacuri după Hristos, acest cuvânt se umple de sensul sacramental, euharistic, desemnând împărtășirea credincioșilor în cadrul serviciului liturgic. Se remarcă faptul că limba română a moștenit direct din limba latină doar sensul înalt sacramental, prin cuvântul „cuminecare”- împărtășire, dăruire, jertfă, comuniune cu Dumnezeu și oamenii- cuvânt izolat astăzi total în sfera liturgică, actualul „comunicare” fiind doar un neologism fără aproape nici o conotație religioasă. Luând însă împreună cele două cuvinte, contopindu-le sensurile sau cel puțin alăturându-le asimptotic, regăsim dubla dimensiune a procesului de comunicare, în care se realizează, pe de o parte, legătura specifică între oameni înzestrați cu rațiune și, pe de altă parte, legătura între aceștia și Rațiunea supremă creatoare. Cu atât mai mult, cu cât poate fi sesizată în același timp o „paralelă semnificativă cu dublul statut al «cuvântului», care, pe lângă înțelesul comun, situat în sfera semantică a comunicării, îl are și pe acela de Logos, Verb divin, apropiat prin «cuminecare»⁴.”

Pentru lumea secularizată a începutului de mileniu III, lume care adesea confundă transcendența lui Dumnezeu cu absența Lui din creație⁵, se impune regăsirea sacralității inițiale a cuvântului și a comunicării pe orizontală și

3. *Ibidem*, p. 14.

4. *Ibidem*, p. 15, 16.

5. Pr. prof. dr. Dumitru Gh. Popescu, *op. cit.*, p.119.

6. Pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae, *Chipul nemuritor al lui Dumnezeu*, Editura Mitropoliei

pe verticală, „în chipul crucii“, cu Dumnezeu și cu oamenii - chipuri ale lui Dumnezeu. Pentru aceasta, singura cale rămâne întoarcerea la Revelația dumnezeiască, redescoperirea cuvântului și comunicării în lumina Sfintei Scripturi și a Sfintei Tradiții, ce au ca izvor unic pe Dumnezeu Care „*este iubire*“ (I In.4,8), nu principiu abstract sau idee, ci Ființă personală ce are ca un atribut fundamental natural comunicabilitatea, înțeleasă ca dăruire și comuniune în iubire: „Tatăl nu-Și poate trăi existența și nu Se poate bucura de ea, decât ca existență ce se dăruiește, plină de iubirea Fiului. Iar Fiul nu-Și poate trăi existența, decât însoțită de bucuria primirii ei de la Tatăl, Care I-o dăruiește dintr-o iubire nemărginită. Iar Duhul Își trăiește plinătatea existenței bucurându-Se de bucuria Tatălui de Fiul și a Fiului de Tatăl“⁶. Există deci un dialog veșnic al iubirii în Sfânta Treime, iar Cuvântul nu are în Dumnezeu doar rolul de vehicul purtător al comunicării desăvârșite, ci este Persoană divină, Fiul „*prin Care toate s-au făcut*“ (Ioan 1,3), „*Cuvântul (Care și din lucrurile Tatălui pe care El Însuși le creează, se cunoaște că este în Tatăl și Tatăl întru El), vede pe Tatăl*“ (Ioan 14, 9-10) pentru că este propriu Ființei Lui și pentru asemănarea Fiului cu Tatăl în toate“⁷.

Prin Cuvânt înțelegem deci existența în Dumnezeu a unei relații interpersonale și în același timp Cuvântul Tatălui exprimă veșnic și neschimbabil tot ceea ce este Tatăl⁸, fiind născut din Ființa Lui, Logos și Persoană prin Care creează totul, în Duhul Sfânt, a treia Persoană divină, care purcede din Tatăl, între cele trei Ipostasuri existând comunicarea prin excelență, înțeleasă ca circuit al iubirii dumnezeiești, revărsată „ad extra“ în actul creator.

Rostirea divină reprezintă cauza supremă a facerii lumii și omului („și a zis Dumnezeu...“), cuvintele dumnezeiești fiind spuse de Tatăl către Fiul, căci prin Fiul le-a făcut pe toate. Faptul că Tatăl are un Fiu arată existența eternă a dialogului, a Cuvântului în Dumnezeu. Tatăl ceresc vorbind Fiului despre crearea lumii, în creație se manifestă comuniunea dialogică din Dumnezeu⁹. Creaturile, lucruri sau ființe, nu rămân simple forme exterioare,

---

Olteniei, Craiova, 1987, p. 217.

7. Sf. Atanasie cel Mare, *Scrieri. Partea I(Cuvânt împotriva elinilor; Cuvânt despre Întruparea Cuvântului; Trei cuvinte împotriva arienilor)*, trad., introducere și note de pr.prof. Dumitru Stăniloae, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al B.O.R., în col. P.S.B., vol.15, București, 1987, p. 255.

8. *Ibidem*, p. 272.

9. *Ibidem*, p. 84, nota 103.

detașate de Cel care le-a adus la existență, ci sunt legate prin raționalitatea lor de Rațiunea supremă creatoare, căci Logos nu înseamnă doar „cuvânt“, ci și rațiune de a fi a lumii¹⁰. Deci, Dumnezeu grăiește și creează deopotrivă, fiind în același timp Creator și Logos, Izvor și cauză a sensurilor tuturor lucrurilor.

Dumnezeu îl creează pe om după chipul Său, spre a ajunge la asemănarea cu El (Fac. 1,26), iar folosirea pluralului „să facem“ de către autorul inspirat arată că omul poartă în sine, prin creație, pecetea treimică. Aceasta determină în om vocația comunicării, vocația de persoană unică, irepetabilă și cu valoare absolută înaintea lui Dumnezeu, având astfel setea ontologică de veșnicie, potolită doar prin primirea cuvintelor lui Dumnezeu. Hotărându-Se deci să vorbească prin Cuvântul Său și unor alte ființe, Dumnezeu le dă existența prin creare. Prin cuvintele manifestate treptat și continuu din Cuvântul Său, îi creează din iubire pe oameni după chipul Său și îi conduce spre desăvârșire, cu condiția ca ei să primească toate cuvintele Lui¹¹. Omul având suflet rațional, după chipul Logosului născut din Tatăl, poartă în sine pecetea Cuvântului, a Rațiunii divine, prin care capătă posibilitatea de a da un sens, de a oferi o identitate oricărei creaturi („*Dumnezeu toate fiarele câmpului și păsările cerului le-a adus la Adam ca să vadă cum le va numi*“ - Fac. 2,19), valorificând-o, ridicând-o în același timp împreună cu el către Dumnezeu, raportându-se neîncetat la Izvorul existenței sale ca persoană. Sfinții Părinți socotesc că omul e făcut capabil de viață veșnică tocmai pentru că este creat ca ființă rațională și cuvântătoare. Pentru om, rațiunea și cuvântul, daruri de la Creator, sunt în același timp daturi ontologice, fără de care n-ar avea calitatea de chip al lui Dumnezeu, iar tendința continuă de a atinge absolutul este legată intrinsec tocmai de dorința de comunicare prin cuvânt și înțelegere a lucrurilor prin rațiune, într-o încercare nesfârșită de a-I răspunde Logosului Care îi vorbește permanent, nu-l părăsește nici chiar când greșește, i se adresează fie prin rațiunile lucrurilor, fie în mod direct¹². Omul, la rândul său, întoarce iubirea sa către Dumnezeu Care l-a creat cuvânt cuvântător¹³, căci nu poartă în sine doar amprenta unei rațio-

---

10. Sf. Maxim Mărturisitorul, *Ambigua*, Ed. I.B.M. B.O.R., col. P.S.B., vol 80, București, 1983, p. 128, nota 134.

11. Sf. Atanasie cel Mare, *op.cit.*, p. 272.

12. *Ibidem*, p.92, nota 10 a.

nalități ca obiect (asemenea lucrurilor), ci și pe cea a rațiunii subiective și cunoscătoare, fiind după chipul Fiului- Logos, având menirea de a fi ridicat în dialogul interior al Sfintei Treimi , în care există desăvârșit comunicarea ca iubire. Și pentru că dialogul omului cu Cuvântul veșnic nu se epuizează niciodată, se poate spune din nou că el este făcut spre viață nemuritoare¹⁴.

Creându-l pe om, Dumnezeu i Se descoperă prin cuvânt, pe „firul direct“ al harului Duhului Sfânt, care îl îmbracă pe om ca o haină de lumină. În această lumină necreată, omul vede raționalitățile lucrurilor ca senzori încorporate, izvorâte din Logos, el cunoaște Cuvântul creator și intră în dialog cu El. Deci, pentru ca omul să-L poată cunoaște pe Dumnezeu, să-L vadă pe cât îi stă lui în putință, spre a se împărtăși de nemurirea Lui, trebuie să contemple cuvântul Lui¹⁵, care îi vorbește neîncetat prin raționalitățile lumii. Lumea devine astfel mijloc de dialog între om și Dumnezeu și, în același timp, urcuș al omului către Dumnezeu¹⁶, rațiunea umană aflându-se în legătură cu rațiunile lucrurilor, cu misiunea de a le defini , de a le aduna în sine și de a dirija mișcarea lor spre Dumnezeu¹⁷.

Căderea în păcat a primilor oameni prin neascultarea poruncii lui Dumnezeu (Fac. 3,6) a avut drept cea mai dramatică urmare întreruperea comunicării cu Dumnezeu prin pierderea harului divin, ruperea legăturii iubitoare cu Izvorul nemuririi și, în cele din urmă, moartea trupească și sufletească. Renunțând omul de bunăvoie la comunicarea cu Cuvântul lui Dumnezeu, alegând calea opusă înduhovnicirii treptate și continue , trupul se descompune ca printr-o lege naturală¹⁸; pe de altă parte, numai un suflet plin de viață primită din comunicarea cu Dumnezeu cel personal poate da materiei puterea de a se opune procesului de corupere. Omul, înzestrat cu libertate ca să poată răspunde liber iubirii Creatorului, a ieșit din comunicarea cu el, rezultatul fiind căderea într-o existență care tinde spre neant¹⁹. Drumul către dobândirea asemănării cu Creatorul său, către desăvârșire, este întrerupt, de fapt, prin încetarea dialogului pe care Dumnezeu îl susține cu

---

13. Sf. Maxim Mărturisitorul, *op. cit.*, p. 67, nota 22.

14. Pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae, *op. cit.*, p. 21.

15. Sf. Atanasie cel Mare, *op.cit.*, p. 31.

16. Sf. Maxim Mărturisitorul, *op. cit.*, p. 263.

17. *Ibidem*, p. 107, nota 84.

18. Sf. Atanasie cel Mare, *op. cit.*, p. 96, nota 25.

19. Pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae, *op. cit.*, p. 21.

20. *Ibidem*, p. 150.

el prin Cuvântul Său.

Chipul lui Dumnezeu persistă totuși, deși întunecat de umbra păcatului, în omul căzut; el continuă, chiar dacă cel mai adesea numai în clipe de cumpănă, să simtă nevoia absolută de a se adresa lui Dumnezeu²⁰ Care rămâne în iubire față de cel creat după chipul Său și continuă să-i vorbească prin creația pe care i-a dăruit-o. În urma păcatului însă, oamenii văd universul ca pe o realitate în sine, nu mai percep lucrurile ca fiind rațiuni plasticizate, cuvinte sau porunci divine. De aceea, Dumnezeu, din marea Sa iubire și milostivire față de cei cărora le dăruise să ajungă la fericirea veșnică, li Se descoperă nu doar prin legile naturale care scapă din ce în ce mai mult rațiunii slăbite de păcat, ci și prin legile scrise de către profeții inspirați de lumina Duhului, legi care devin jaloane ale drumului către Creator²¹. Ceea ce era pentru Adam și Eva descoperire naturală a lui Dumnezeu devine pentru omul căzut ceva peste puterea lui de cuprindere, o rostire supranaturală, despre care Sfântul Apostol Pavel vorbește astfel: „*După ce Dumnezeu odinioară, în multe rânduri și în multe chipuri a vorbit părinților noștri prin prooroci, în zilele acestea mai de pe urmă ne-a grăit nouă prin Fiul*“ (Evr. 1,1-2).

Dacă la îndemâna slabelor puteri sufletești ale omului rămâne doar o intuire a câtorva atribute ale divinității din contemplarea naturii, Dumnezeu vine în întâmpinarea lui, ca o dovadă incontestabilă de iubire, și-i vorbește, mai întâi indirect, prin cuvintele proorocilor inspirați de Duhul Sfânt, și apoi direct, prin Cuvântul Său întrupat. Fiul este Cuvântul prin care Dumnezeu ne creează și ne vorbește, iar când slăbim legătura directă cu El, ca parteneri de dialog, El Se face om, rămânând și Dumnezeu.

Dialogul lui Dumnezeu cu poporul lui Israel prin patriarhi și prooroci nu a avut o formă deplină, directă și desăvârșită, căci El comunica voia Sa, dar rămânea în alt plan, exprimându-Se prin cuvintele profeților. Dar, pe de o parte, setea de absolut a oamenilor ca dat ontologic prin creație, pe de altă parte, iubirea lui Dumnezeu cereau ca dialogul să fie dus la treapta cea mai de sus; iar Dumnezeu duce la deplinătate descoperirea Sa prin Întruparea Fiului Care, făcându-Se om, descoperă pe Dumnezeu în Sine, dar coboară și la nivelul rațiunii oamenilor, vorbindu-le pe înțelesul lor²². El Se întrupează și „ne comunică prin simboluri trupești și prin parabole

---

21. Sf. Maxim Mărturisitorul, *op. cit.*, p. 150.

22. Pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae, *op. cit.*, p. 151.

cunoștința de Dumnezeu (...). Se îngroașă luând trup, ca să facă trupul nostru transparent prin înduhovnicire și să-L putem cunoaște pe El ca Dumnezeu²³ și cunoscându-L, să restabilim comunicarea directă cu El și să redobândim viața nemuritoare.

Dumnezeu i-a dăruit omului cuvântul, cu care poate comunica și prin care poate fi învățat, și deci prin Întruparea ca om Își putea însuși Cuvântul dumnezeiesc cuvântul omenesc, pentru a li se adresa oamenilor, a le comunica cuvintele mântuitoare²⁴. „Prin trup comunică omul cu oamenii, prin trup comunică Fiul lui Dumnezeu cu oamenii. Dar oamenii își comunică unii altora prin trup stricăciunea și moartea; Cuvântul lui Dumnezeu le comunică puterea prin care a biruit moartea²⁵. Deplina comunicare între Dumnezeu și oameni, ca să le transmită acestora viața Lui nemuritoare, nu se putea face decât tot numai prin trup.

Dumnezeu-Cuvântul, Rațiunea personală și Subiectul, Care vorbește prin toate oamenilor, văzându-i pe aceștia căzuți de la vederea Lui și comunicarea cu El prin zidire, S-a întrupat și le-a vorbit oamenilor cu înțelepciune dumnezeiască, comunicându-le tot ceea ce ei aveau nevoie să știe pentru mântuire. În același timp, a curățit trupul omenesc de patimi, ca oamenii să-L poată vedea și auzi și deci înțelege mai bine; se face „*asemenea oamenilor și la asemănare aflându-Se ca un om*“ (Filip. 2, 7), ne vorbește ca un semen de-al nostru, dar cu puterea dumnezeiască a Celui ce învie pe cei care-L ascultă²⁶.

Dacă pentru omul din grădina Edenului lumea reprezenta, prin raționalitatea ei, un mijloc de dialog cu Dumnezeu și cale de înălțare la El, prin Întruparea Cuvântului, umanul devine mediu al comunicării lui Dumnezeu către noi. Deci, coborârea Lui în acest chip la modul de comunicare umană înseamnă realizarea unei legături mult mai intime și iubitoare între Dumnezeu și om, chiar decât cea existentă în Eden. Acest lucru este de o importanță covârșitoare, pentru că fără ajutorul lui Dumnezeu, „cât suntem în trupul și în lumea sensibilă de aici, nu vedem clar rațiunile depline ale lucrurilor și

---

23. Sf. Maxim Mărturisitorul, *op. cit.*, p. 247, nota 317 b.

24. Sf. Atanasie cel Mare, *op. cit.*, p. 138, nota 91.

25. *Ibidem*, p. 103, nota 39.

26. *Ibidem*, p. 89.

27. Sf. Maxim Mărturisitorul, *op. cit.*, p. 67, nota 22.

nici Logosul aflat în ele ca într-un pântec (...), nici chipul supremei Rațiuni în propria noastră rațiune sau în ipostasul nostru de cuvânt cuvântător²⁷.”

Fiul lui Dumnezeu l-a chemat pe om la existență și prin cuvânt în sens propriu, prin prima intrare în dialog cu el. Cuvântul lui Dumnezeu rostit către om este plin de o putere prin care îi comunică acestuia viața, intrând în comuniune cu el. Logosul neschimbabil este autorul și susținătorul ordinii și armoniei universale, iar omului, ca primitiv al cuvintelor divine, îi revine obligația de a folosi cuvântul în același scop²⁸.

Din perspectiva relațiilor interumane, cuvântul are ca rost al său cel mai înalt stabilirea unei comunicări „reciproce și tot mai intime, care să producă o unică mișcare simfonică și vastă, ce se înalță spre aceeași sursă, care este totodată și aceeași țintă”²⁹. Pentru realizarea acestui scop, folosirea cuvântului trebuie să implice înțelepciunea, existând o anumită identitate între cuvânt și înțelepciune. Ele îl fac pe om chip al Fiului lui Dumnezeu, îndemnându-l, la iubirea de fii față de Tatăl ceresc și la iubirea de frați față de oameni. Cuvântul ar putea fi definit ca legătură conștientă a omului cu semenii, ca modalitate de a trăi și actualiza umanitatea în mod comun. Cuvântul exprimă o legătură de ordin spiritual între oameni, devine vehicul purtător de spirit care îi înalță și-i ajută să depășească izolarea, închiderea în sine, egoismul.

Cuvântul face posibilă o unire spirituală continuă și progresivă a persoanelor umane ce conștientizează identitatea scopului pentru care au fost aduse la existență. Din această perspectivă, devine posibilă o unire prin cuvânt nu doar la nivelul intelectului, ci și la nivelul sentimentului care se amplifică, rezonază mult mai puternic atunci când este împărtășit, comunicat³⁰.

Cuvântul are puterea de a-i uni pe oameni și atunci când, ca expresie a voinței, se materializează în fapte bune și se poate spune astfel că sufletul, în întregul său, cu cele trei puteri sau funcțiuni ale sale - rațiune, simțire, voință - este potențat în drumul său spre absolut de cuvânt, se arată, în acest mod, a fi de la Creator³¹.

Cuvântul întrupat, descoperindu-le oamenilor cuvintele vieții veșnice,

---

28. Sf. Atanasie cel Mare, *op. cit.*, p. 200.

29. Sf. Maxim Mărturisitorul, *op. cit.*, p. 255, nota 322.

30. Pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae, *op. cit.*, p. 101.

31. *Ibidem*, p. 107.

rămâne în mijlocul lor după Înviere și Înălțarea la cer, putând fi aflat în Biserică, singurul loc în care se regăsește comunicarea după modelul crucii, adică înțeleasă ca dăruire, jertfă și izvor de viață veșnică în comuniunea cu Hristos euharistic. Biserica-Trup al lui Hristos (Ef. 5,23), în care credincioșii sunt mădulare ce suferă și se bucură împreună, oferă credinciosului posibilitatea de a se împlini prin comunicarea cu celălalt, nu prin ceea ce oferă deosebit de el însuși, ci prin el însuși prezent în ceea ce oferă. Persoana însăși devine viață pentru altă persoană, după modelul Existenței Supreme, care este desăvârșită tocmai pentru că în ea se află o bucurie a dăruirii reciproce interpersonale³².

În Biserică înțelegem că Dumnezeu-Cuvântul S-a făcut nu numai semen ce ne grăiește direct cuvântul Său, ci și semen Care are nevoie de noi, tot spre folosul nostru, o dată ce a spus că cel ce dă de mâncare celui flămând și cercetează pe cel bolnav, Lui Îi face acestea.

Modalitatea de a ne adresa lui Dumnezeu în Biserică este rugăciunea, comunicarea directă cu El, căci El însuși S-a revelat ca Persoană prin vorbire și numai El dă temei rugăciunii. De altfel, în rugăciune se manifestă caracterul de persoană al omului și mai ales în mod direct, relația omului cu Absolutul personal iubitor. Ea îl ridică pe om mai presus de sine, fără a înceta să rămână om. Rugăciunea implică o transfigurare a cuvintelor, umplerea lor nu doar de un sens mai înalt, ci și de o putere care ne înalță spre comuniunea cu Cuvântul creator³³.

Biserica, păstrătoare și tâlcuitoare a cuvântului revelat, consemnat în Sfânta Scriptură, în calitatea ei de „*stâlp și temelie a adevărului*“ (Tim. 3,15), învață că rostul înalt și valoarea cuvintelor biblice constau în primul rând în puterea lor de a ne călăuzi în cunoașterea adevărată și în curățirea de patimi. Cuvântul Scripturii este un mijloc important de conducere a omului spre Dumnezeu prin luminarea rațiunii sale. „Comunicarea“ și „cuvântul“ se află printre termenii scripturistici des folosiți, într-o manieră revelatoare pentru înțelegerea sensului lor real. Astfel, aflăm din Sfânta Scriptură despre comunicarea cu Dumnezeu, care se realizează „*prin Duhul Sfânt*“ (Ioan 14, 17); se sporește prin credință (Ioan 7, 38-39; II Cor. 13,5) și prin viață curată

---

32. *Ibidem*, p. 45.

33. *Ibidem*, p. 158.

34. *Concordanță biblică tematică*, Ed. Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, Iași, 2000,

(I Cor. 6, 18; II Cor. 6, 14); este făgăduită celor care păzesc poruncile (Ioan 14, 23; I Ioan 3, 14), celor ce stau în dragostea lui Dumnezeu (I Cor. 8, 3; I Ioan 4, 12) și celor ce-L mărturisesc pe Hristos (I Ioan 4,15). Adevărații credincioși o doresc (Iov 16,21; Filip. 1,23), o au prin rugăciune (Ps. 26,7; Evr. 4,16), o au în Euharistie (Ioan 6, 56; I Cor. 10, 16) și dobândesc fericirea (Ps. 64, 5; 83, 5-6) stăruind în ea (Ps. 26, 7; 72, 23).

Comunicarea cu credincioșii este unită cu comunicarea cu Dumnezeu și Iisus Hristos (Ioan 17, 21; I Ioan 1, 3) și Hristos este în mijlocul celor sfinți (Matei 18, 20; I Ioan 1, 3); ea se manifestă în serviciul divin public (Fap. 1, 15; Col. 3, 16), în Euharistie (I Cor. 10,17), în rugăciunea unora pentru alții (II Cor. 1, 11; Ef. 6, 18), în învățătură (I Tes. 5,11), în convorbire ziditoare (Ef. 4, 29)³⁴, în același cuget al inimii și al duhului (Rom. 2, 16; I Cor. 1, 10), în mângâierea și întărirea reciprocă (Rom. 1, 12; I Tes. 4, 18)³⁵.

Cuvântul lui Dumnezeu este al adevărului (II Cor. 6, 7; Ef. 1, 13), al vieții (Filip. 2, 15), al harului (Fap. 20, 32), al credinței (Rom. 10,8), al dreptății (Evr. 5, 13), al răbdării (Apoc. 3,10), al mărturiei (Apoc. 12, 11), al profeților (II Petru 1, 19). Cuvântul lui Dumnezeu arată tuturor mântuirea (Fap. 13, 26; Rom. 16, 26; Ef. 1, 13), el este curat (II Regi 22, 31), adevărat (Ps. 118, 160; Ioan 17, 17), viu și lucrător (Evr. 4, 12), veșnic (Ps. 118, 152; Matei 5, 18; Marcu 13, 31)³⁶.

Prezența în Biserică a harului Sfântului Duh prin Sfintele Taine, ca dar al lui Dumnezeu, reprezintă garanția restabilirii unei comunicări mântuitoare și deopotrivă iubitoare a omului cu Creatorul său. Căci „ceea ce face pe om Dumnezeu și pe Dumnezeu om este iubirea reciprocă între ei. Îndumnezeindu-se omul prin iubire, Se înomenește Dumnezeu, și înomenindu-Se Dumnezeu prin iubire, se îndumnezeiește omul”³⁷.

În Sfintele Taine primim harul Cuvântului, prin care comunicăm cu Dumnezeu-Cuvântul și putem percepe răspunsul Lui către conștiința noastră, putem înțelege și împlini comuniunea noastră cu El și cu semenii noștri³⁸. Fără lumina harului divin, ne scufundăm în întuneric și singurătate, iar cuvântul și comunicarea își pierd treptat sensul real și rostul mântuitor.

---

p. 61.

35. *Ibidem*, p. 62.

36. *Ibidem*, p. 100.

37. Sf. Maxim Mărturisitorul, *op. cit.*, p. 87, nota 56.

38. Sf. Atanasie cel Mare, *op. cit.*, p. 94.

Cu deosebire în Sfânta Taină a Euharistiei, Mântuitorul Hristos ne este tot atât de firesc comunicabil, pe cât ne sunt semenii noștri, dar în comuniunea Lui cu noi avem și comunicarea lui Dumnezeu cu noi, ne comunică și victoria Sa asupra morții trupului pe care o dobândim evoluând în cunoașterea și iubirea lui Dumnezeu. În plus, prin Sfânta Euharistie „ne unim într-o comunicare tot mai adâncă nu doar cu Hristos, ci cu toți cei ce se împărtășesc din același Trup și Sânge al Lui, prin care ne comunică dragostea Lui , vrând să ne unească cât mai strâns cu Sine și între noi, pentru a deveni, prin comunicare, Trupul lui Hristos”³⁹.

Hristos cel înviat din morți nu doar comunică cu noi, ci ni Se comunică, ne dăruiește nu din ceea ce are, ci din ceea ce El Însuși este; iar cuminecarea cu Trupul și Sângele Său ne îndreptățește să nădăjduim și noi la viața Învierii, a desăvârșitei noastre comunicări cu Dumnezeu, fără de care nu există viață veșnică (In. 17, 3), într-un real dialog al iubirii, pentru care, de fapt, ne-a creat Dumnezeu⁴⁰. În această lumină, mântuirea noastră devine „dialog de cuvinte și de fapte între Dumnezeu-Cuvântul și noi, ca o coborâre a Lui la noi și ca o înălțare a noastră împreună cu El”⁴¹.

Ascultându-L pe Dumnezeu care ne vorbește neîncetat prin Fiul Său, vom ști și noi să vorbim, să comunicăm unii cu alții, să ne comunicăm unii altora în iubire, rostind cuvintele noastre ca daruri pentru semenii care au nevoie de noi și cu care se identifică Însuși Cuvântul Întrupat.

---

39. Pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae, *op. cit.*, p. 202.

40. *Ibidem*, p. 161.

41. Sf. Maxim Mărturisitorul, *op. cit.*, p. 328, nota 410.